Date 13/08/19

अष्टमः पाठः

विभक्तयः (पञ्चमी, षष्ठी, सप्तमी)

पञ्चमी-

1. अहं गृहात् उद्यानं गच्छामि।
मैं घर से बगीचे में जाता हूँ।

तत्र वृक्षात् पत्राणि पतन्ति।
वहाँ वृक्ष से पत्ते गिरते हैं।

उद्यानात् मम गृहं दूरं न अस्ति।
बगीचे से मेरा घर दूर नहीं है।

2. सः राजमार्गात् पृथक् चलति।
वह राज मार्ग से अलग चलता है।

3. गृहात् ऋते सुखं कुत्र अस्ति?
घर के बिना सुख कहाँ है?

षष्ठी-:

1. विद्यालयस्य शिक्षिकाः आपणे सन्ति। ~~ते~~
विद्यालय के शिक्षका दुकान पर हैं।

ते गृहस्य उपयोगाय अन्नानि आनयन्ति।
वे घर के लिए उपयोग की वस्तुएँ ले रहे हैं।

2. अयं रामस्य पिता वर्तते।
ये राम के पिता हैं।

स काष्ठस्य आसन्दिकां नयति।
~~वह~~ वे लकड़ी की कुर्सी ला रहे हैं।

3. राजा प्रजानां पालकः अस्ति।
राजा प्रजाओं का पालक है।

तस्य आज्ञां जनाः पालयन्ति।
उसकी आज्ञा का लोग पालन करते हैं।

सप्तमी-:

1. निम्बवृक्षे काकः तिष्ठन्ति।
नीम के पेड़ पर कौआ बैठा है।

2. लतासु कुसुमानि स्फुटन्ति।
लताओं पर फूल खिलते हैं।

3. आपणेषु विक्रयाय वस्तूनि मिलन्ति।
दुकान पर बिकने ~~वा~~ वाली वस्तुएँ मिलती हैं।

4. प्राचीनकाले गृहे गृहे देवानां पूजा भवति स्म।
प्राचीनकाल में घर-घर में देवताओं की पूजा होती थी।

5. वर्गे शिक्षकः पाठयति।
कक्षा में शिक्षक पढ़ाते हैं।

6. काव्येषु रामायणम् उत्तमम्।
काव्यों में रामायण उत्तम है।

13/04/19

शब्दार्थ

शब्द	अर्थ
पृथक्	अलग
सुखदा	सुख देनेवाली
ऋते	बिना
पालकः	पालन करने वाला
उपयोगः	प्रयोग
आज्ञा	आदेश
आसन्दिका	कुर्सी
पालयन्ति	पालन करते हैं
तरुः	वृक्ष
निम्बवृक्षे	नीम के वृक्ष पर
छाया	छाँह
आपणम्	दुकान
विक्रयः	बिक्री, बेचना
वस्तु	सामान
उत्कृष्ट, श्रेष्ठ, उत्तम	सबसे बढ़कर

अभ्यास - 2

2) एकपदेन उत्तरत ।

(क) वृक्षात् कानि पतन्ति
(क) पत्राणि

(ख) मृगाणां कस्मात् भयं भवति ?
(ख) सिंहात्

(ग) कस्य आश्रमे तरवः सन्ति ?
मुनेः

(घ) राजा केषां पालकः अस्ति ?
(घ) प्रजानाम्

(ङ) कुत्र कुसुमानि स्फुटन्ति ?
(ङ) लतासु

(च) रामायणम् केषु उत्तमम् ?
(च) काव्येषु

अभ्यास - 3

3. पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

(क) छात्राः कुतः विद्यालयं गच्छन्ति ?
(क) छात्राः ग्रामेभ्यः विद्यालयं गच्छन्ति ।

(ख) शिक्षकाः किम् आनयन्ति ?
(ख) शिक्षकाः गृहस्य उपयोगाय अन्नानि आनयन्ति ।

(ग) रामस्य पिता किं नयति ?
(ग) काष्ठस्यं आसन्दिकां नयति ।

(घ) आपणेषु कानि मिलन्ति ?
(घ) आपणेषु विक्रयाय वस्तूनि मिलन्ति ।

(ङ) प्राचीनकाले गृहे गृहे किं भवति स्म ?
(ङ) प्राचीनकाले गृहे गृहे देवानां पूजा भवति स्म ।

(च) काकः कुत्र तिष्ठन्ति ?
(च) काकः निम्बवृक्षे तिष्ठन्ति ।

(च) कलहस्य परिणामः कीदृशः भवति?
(छ) कलहस्य परिणामः तु सदैव दुःखकरः एव भवति।

पाठ-3 शब्दार्थ

शब्द	अर्थ
मार्जारः	बिलाव, बिडाल
मित्रभावेन	दोस्ती करके, मित्र के रूप में
मध्यस्थः	निर्णय करनेवाला
विभाजनम्	बँटवारा
स्व-स्व-भागः	अपना-अपना भाग या हिस्सा
चिन्तितौ	सोच में डूबे हुए
कलहः	झगड़ा
तुला	तराजू
आनयतम्	तुम दोनों ले आओ
ग्रहीष्यथः	तुम दोनों ले लोगे
तुलापक्षः	तराजू का पलड़ा
उपरि	ऊपर
अधः	नीचे
अतिकठिनम्	बहुत कठिन
निराशौ	निराश, दुःखी
गृहीतम्	लिया गया

कहानी

एकस्मिन — — — — — — करिष्यावः?

एक जंगल में दो बिलाव थे - एक सफेद और एक काला। दोनों आपस में अच्छे मित्र थे। एक दिन दोनों को एक रोटी देखी। उसे देखकर एक बिलाव ने बोला हम इसका बटँवारा कैसे करेंगे। दूसरे बिलाव ने बोला - काश कोई बीच में बाँटने वाला होता। तो इसको वो अच्छे से बाँट देता। तब हम लोग अपना-अपना हिस्सा खा लेते।

उसी समय वहाँ पर एक बंदर आया। दोनों बिल्लियाँ एक रोटी को देखकर चिंता में थी। 'यह मेरी रोटी है', 'यह मेरी रोटी है' ऐसा कह के दोनों के बीच में झगड़ा हो गया। यह देखकर बंदर ने कहा - मित्रो। तुम दोनों क्या कर रहे हो? तभी एक बिल्ली बोली - हम दोनों सोच रहे हैं, कि इस रोटी का बटवाँरा कैसे करें?

Ruby 2/8/19

Kumar

Date: २०/८/१९

Page:

अवकाश -हेतुः प्रधानाचार्यं प्रति लिखितम् इदं पत्रं मञ्जूषायाः सहायता पूरयत ।

सेवायाम्

प्रधानाचार्यः महोदयः
आत्रेय अकेडमी
प्रतापगढ़

विषयः अवकाश हेतुः प्रार्थनापत्रम्

महोदयः,
सविनयं निवेदनम् अस्ति यत अहं ज्वरेण पीड़ितः अस्मि । अतः विद्यालयं आगुन्तुम असमर्थः अस्मि । कृपया मह म द्विदिवसयोः अवकाशं प्रदाय भवन्तः अनुग्रहं करिष्यन्ति ।

~~धन्~~ धन्यवादाः

भवताम् आज्ञाकारी
रिया श्रीवास्तव
सप्तमी 'अ'
दिनांक 20/08/19

अवकाश - हेतुः प्रधानाचार्य प्रति लिखितम इदं पत्रं पञ्चूषायाः सहायतया पूरयत।

सेवायाम्

प्रधानाचार्यः महोदयः
आत्रेय आकडमी
प्रतापगढ़

अवकाश हेतुः प्रार्थनापत्रम्

महोदयः

सविनयं निवेदनम् अस्ति यत अहं ज्वरेण पीडितः अस्मि। अतः विद्यालयं आगन्तुम् असमर्थः अस्मि। कृपया मह्यम् द्विदिवसयोः अवकाशं प्रदाय भवन्तः अनुग्रहं करिष्यन्ति।

धन्यवादाः

भवताम् आज्ञाकारी शिष्याः
रिया श्रीवास्तव
सप्तमी 'अ'
दिनाँकः 20/08/19

Ruby 21/8/19 Excellent

18/08/19

नवमः पाठः
कलहस्य परिणामः

गम् (गच्छ्) धातु, लङ् लकार

	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम पुरुष	(सः) अगच्छत्	(तौ) अगच्छताम्	(ते) अगच्छन्
मध्यम पुरुष	(त्वम्) अगच्छः	(युवाम्) अगच्छतम्	(यूयम्) अगच्छत
उत्तम पुरुष	(अहम्)	(आवाम्) अगच्छाव	(वयम्) अगच्छाम

गम् (गच्छ्) धातु, लृट लकार

	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम पुरुष	(सः) गमिष्यति	(तौ) गमिष्यतः	(ते) गमिष्यन्ति
मध्यम पुरुष	(त्वं) गमिष्यसि	(युवां) गमिष्यथः	(यूयं) गमिष्यथ
उत्तम पुरुष	(अहं) गमिष्यामि	(आवां) गमिष्यावः	(वयं) गमिष्यामः

अभ्यासः २

२. एकपदेन उत्तरत ।

(क) वने कौ अवसताम् ?
(क) मार्जारौ

(ख) 'कश्चित् मध्यस्थः भवेत्' इति कः अकथयत् ?
(ख) अन्यमार्जारौ

(ग) 'मित्रवरौ ! युवां किं पश्यथः' इति कः अकथयत्
(ग) वानरः

(घ) वानरः तौ काम् आनेतुम् अकथयत् ?
(घ) तुलाम्

(ङ) वानरः किम् अखादत् ?
(ङ) रोटिकाभागम्

(च) अन्ते मार्जारौ कीदृशौ अभवताम् ?
(च) निराशौ

अभ्यासः ३

३. पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

(क) एकदा मार्जारौ किम् अपश्यताम् ?
(क) एकदा मार्जारौ एक रोटिकाम् अपश्यताम् ।

(ख) रोटिकाम् दृष्ट्वा एकः मार्जारः किमवदत् ?
(ख) रोटिकाम् दृष्ट्वा एकः मार्जारः अवदत् - कथम् आवाम् अस्याः ~~विभाजन~~ विभाजनं करिष्यावः ।

(ग) तस्मिन् एव काले कः आगच्छत् ?
(ग) तस्मिन् एव काले एकः वानरः तत्र आगच्छत्

(घ) एकः तुलापक्षः कस्मात् कारणात् अधः आसीत् ?
(घ) एकः तुलापक्षः रोटिकायाः आधिक्यात् अधः आसीत् ।

(ङ) मार्जारौ किम् अचिन्तयताम् ?
(ङ) मार्जारौ अचिन्तयताम् यदि आवाभ्यां कलहं न कृत्वा स्वयमेव रोटिकायाः अर्धम् भागम् गृहीतम् आसीत् तदैव उचितमासीत् ।